

Fővárosi Ítéltábla

16.Gf.40.506/2020/4.

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. M. L. Ügyvédi Iroda (Cím3; ügyintéző: dr. Marcingós László ügyvéd) által képviselt Felperes1 (cím2) felperesnek a Dr. V. M. Ügyvédi Iroda cím4; ügyintéző: dr. Varga Márta ügyvéd) által képviselt alperes (cím1) alperes ellen pénzbeni szolgáltatás visszatérítése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2020. október 13-án kelt 9.G.41.011/2020/4. sorszámú ítélete ellen a felperes által benyújtott fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg alperesnek 15 napon belül 10.000 (tízezer) forint másodfokú perkoltséget, valamint külön felhívásra az államnak 2.500.000 (kétfmillió-ötszázezer) forint meg nem fizetett fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított, a fellebbezés elbírálása szempontjából irányadó tényállás szerint 2007. október 2-án a felperes jogelődje mint vevő a cég1-től mint eladótól 275.000 euró vételáron vásárolt nyomógépet.

A 2007. október 9-én megkötött adásvételi szerződéssel a felperes jogelődje eladta a nyomógépet az alperesnek; a vételár a korábbi beszerzés ellenértékével egyezett meg.

2007. október 9-én a felperes jogelődje mint lízingbe vevő és az alperes mint lízingbe adó – a korábbi, 2007. augusztus 17-i finanszírozási ajánlat tartalmával egyezően – a nyomógép vonatkozásában lízingszerződést írtak alá.

A 2007. október 2-i adásvételi szerződéshez kapcsolódóan a felek 2007. október 17-én engedményezési szerződést kötöttek, amelynek alapján az alperes fizette meg a vételár második és harmadik részletét közvetlenül az eladónak.

A „Pénzügyi lízingszerződés zártvégű konstrukció” elnevezésű megállapodás lízingtárgya a felperes jogelődje által németországi vevőtől megvett, az alperesnek eladott, s így lízing keretében visszakapott, H.S. típusú nyomógép volt. A lízingszerződés külön megjelölt melléklete alapján a szerzési ár 69.346.750 forint + áfa, a szerződéskötéskor fizetendő induló összeg 10.402.012 forint + áfa, a finanszírozott tőke 395.151 svájci frank, a finanszírozott kamat 106.748 svájci frank, a teljes lízingdíj 501.899 svájci frank. A lízingbe vevő tudomásul vette, hogy a finanszírozási kamat és ezáltal a havi törlesztőrészek a referencia kamat változásával arányosan változhattak. A módosított törlesztőrészlet az Üzletszabályzatban írtakkal egyezően folyamatosan megállapított. A teljesítendő lízingdíjakat – a fizetendő tőke és kamat svájci frankban való megjelölésével – a 2007. november 10-től 2013. október 10-ig tartó esedékességi időponttal külön melléklet nevesítette.

A lízingszerződés megkötésének időpontjában hatályos, a pénzügyi lízingtevékenységre vonatkozó Üzletszabályzat 3.1.f) pontja alapján ha a lízingtárgy beszerzése és a lízingdíjak összegének megállapítása eltérő devizanemekhez kötötten zajlott, a lízingdíjak számításának alapjául szolgáló szerzési ár meghatározása a tényleges devizaműveletnek megfelelően történt. Különböző fizetőeszköz esetén az átszámítás forint közbeiktatásával volt lehetséges.

A lízingszerződés pénzügyi melléklete rögzítette azt, hogy a lízingdíjak esedékességkor forintban voltak fizetendők, az esedékességkori számlakonverziós árfolyamon számolva azokat. Az Üzletszabályzat 8.10.c) pontja alapján a deviza alapú szerződések esetén a lízingdíjak devizában kerültek meghatározásra, azonban forintban voltak fizetendők, a forint ellenértéküket mindig az esedékességkor érvényes konverziós eladási árfolyam határozta meg.

A havi törlesztőrészlet 6.970,81 svájci frank, az ügyleti kamat 2,78 % (3 hónapos CHF LIBOR) volt.

A lízingszerződést a díjfizetési kötelezettség teljesítésének elmulasztása miatt az alperes 2013. november 13-án felmondta.

A felperes jogelődjének felszámolását a hitelező által indított nemperes eljárásban a bíróság a 2015. május 18-i kezdő időponttal elrendelte. A felmondást követően a változatlanul a gazdasági társaság birtokában maradt nyomdagépet a felszámolóbiztos adta ki az alperesnek. Az alperes a gépet ezután eladta, a befolyt vételárral csökkentette a felperes jogelődjének tartozását.

A felperes jogelődjének felszámolási eljárásban 2018. február 1-jén meghozott végzéssel a bíróság a társaság felszámolási eljárását az általános szabályok szerint befejezte, a gazdálkodó szervezetet megszüntette, az 53.974.154 forint tőke + járuléka (összesen 70.385.279 forint) összegű követelést a felperes mint az adós tulajdonosa részére átadta.

[2] A felperes jogelődje a 2015. április 15-én érkezett keresetében az alperes 70.385.279 forint és annak kamatai megfizetésére kötelezését kérte.

A keresete alapjaként a tartozatlan kifizetésére hivatkozott. Állította, hogy az alperessel kötött lízingszerződés elsődlegesen létre nem jöttek minősül, figyelemmel arra, hogy a lényeges szerződési feltételnek minősülő CHF alapúságra a felek megállapodása nem terjedt ki.

Másodlagosan a szerződés a jóerkölcsbe ütközik, figyelemmel arra, hogy a deviza alapúságot meghatározó szerződéses feltételek összességükben félrevezető, a tudatosan létrehozott és kihasznált információs aszimmetria hatására nem volt képes felmérni a szerződésből eredő kockázatokat, összefüggéseiben értelmezni a szerződéses rendelkezéseket, a devizára vonatkozó rendelkezések egyenként és összefüggésükben egyáltalán nem világosak, nem érthetőek. A deviza alapúság kikötésére vonatkozó feltételek tisztességtelensége olyan mértékű, amely a jóerkölcsbe ütközés szintjét eléri.

Előadta, hogy az alperes azáltal, hogy az egyértelmű euró fizetési kötelezettséget keverte a forint és a svájci frank devizanemekkel, a különböző devizák közötti árfolyam eltérésekből, átváltásokból jogtalan hasznot remélt. Állította, hogy tényleges devizaváltást az alperes nem végzett, csak számviteli nyilvántartás szintjén. Ezen indexálási mechanizmus, avagy értékállandósági kikötésnek nevezett eljárás az Alkotmánybíróság határozatai és az Európai Unió Bíróságának gyakorlata értelmében a jóerkölcsbe ütközés miatt kötelmi hatályt nem válthat ki. Hivatkozott e körben a 801/B/2002. AB határozatban és a 34/2014. (XI.14.) AB határozat 79. és 83. pontjában kifejtettekre. Azt nem tette vitássá, hogy a szerződés nem minősül fogyasztói szerződésnek, azonban analógiaként a perbeli jogvitára is alkalmazandónak tartotta az Európai Unió Bírósága joggyakorlatában foglaltakat, valamint a 6/2013. PJE és 2/2014. PJE határozatban foglaltakat, amelyek alapján a Ptk. 200. § (2) bekezdése szerinti semmisség levezethető.

Állította, hogy a szerződés nem tartalmazza a Hpt. 210. § (2) bekezdése alapján az adóst terhelő költségeket, terheket, másfelől a finanszírozás összege nem került egyértelműen meghatározásra.

[3] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Állította, hogy a felek között a pénzügyi lízingszerződés és a kapcsolódó adásvételi szerződés is létrejött, mégpedig a felek egyező akaratnyilvánításával. A konstrukció előzetesen egyeztetett, svájci frank alapú finanszírozás mellett zárt végű visszlízingszerződés volt. A szerződés jóerkölcsbe ütközését, egyéb okból fennálló érvénytelenségét vitatta.

A lízingszerződés részét képező 3. számú melléklet tartalmazza a lízingdíj teljes tökerészét, kamatrészét és a törlesztések ütemezését is. Az Üzletszabályzat és a lízingszerződés is tartalmazta az érvényesíthető kamatot, díjat, egyéb költségeket.

Keresztárfolyamot nem alkalmazott, a finanszírozási ajánlat is egyértelműen nevesíti a referenciakamatot a LIBOR megjelölésével, amely tipikusan a svájci frankhoz kapcsolható. A CHF-ben vezetett finanszírozás a felperes tudtával és akaratával került kikötésre. A beszerzési ár pénzneme megegyezett volna a peres felek közötti adásvételi szerződés vételárának pénznemével, a felperes azonban az akkor nagyon kedvező CHF alapú lízingfinanszírozást választotta. A CHF alapú lízingdíj fizetési feltételeivel megkötött pénzügyi lízingszerződés

érdekében végzett átváltásokat a külföldi pénznemek között. A finanszírozott nyomógép vételárát – a fennmaradó összeget – a külföldi szállítónak euró összegben fizette meg, ennek forrásával pedig hitelből rendelkezett, ugyanis minden finanszírozáshoz hitelt kell felvennie az adott pénznemben.

A különböző devizák közötti átváltás mindig forint közbeiktatásával zajlott. A kétszeri átváltás oka volt, hogy a hitelintézetnél nem jegyzett euró/svájci frank keresztárfolyamot. A 69.346.750 forint nettó vételár alapján határozták meg a svájci frankban finanszírozandó összeget.

[4] A felperes jogelődjét a cégjegyzékből 2018. május 23-án törölték.

Az elsőfokon eljáró Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: elsőfokú bíróság) 2020. május 16-án jogerős 9.G.41.324/2019/11. számú végzésével a felperes mint jogutód perbelépését megengedte.

[5] Az elsőfokú bíróság a 2020. október 13-án kelt 9.G.41.011/2020/4. számú ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy az alperesnek 15 napon belül fizessen meg 1.272.000 forint perköltséget és az államnak külön felhívásra 1.500.000 forint eljárási illetéket.

Megállapította, hogy a felek között a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) 205/A. §-ában írtak szerinti általános szerződési feltételekkel kitöltött tartalmú pénzügyi lízingszerződés jött létre. A felek megállapodása minden lényeges kérdésre kiterjedt. A létrejött szerződéses kötelmet a szerződéses akarat kinyilvánításával a felek kölcsönös és egybehangzó jognyilatkozata hozta létre az írásba foglalt tartalommal. Az egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat közjegyzői okiratként tanúsítja a szerződés létrejöttének elismerését.

A szerződés nem a rég. Ptk. 685. § d) és e) pontja szerinti fogyasztói szerződés.

A rég. Hpt. 210. § (2) bekezdésében írt kötelezettségek megsértése miatti semmisség nem állapítható meg. A felek szerződése kiszámíthatóan előírta a fizetendő részletek összegét, megállapítható volt a törlesztési időpont. Megfelelő volt a törlesztőrészletek meghatározásának módja.

A szerződéses rendelkezések alapján a nyújtott szolgáltatást egyértelműen meg lehetett határozni svájci frankban és forintban is, a szerződéses megállapodásban megjelölt árfolyammal számolva. A finanszírozás összegét a felperes jogelődje igényének megfelelően határozták meg.

A pénzügyi szolgáltatásra irányuló szerződés tartalmát az Üzletszabályzat és az egyedi lízingszerződés rendelkezései együtt határozták meg. Az Üzletszabályzat 8. pontja részletes rendelkezéseket tartalmaz a kamatokra, költségekre, a referencia kamatlábra, a

kamatváltoztatásra, az előtörlesztésre, a maradványértékre, a lízingdíj fizetésére, a számlakonverziós árfolyamokra, illetőleg a deviza alapú szerződésekre.

Az alperes hitelintézetnél vezetett folyószámlahitel alapján kapott svájci frank pénznemben hitelt, és ezt váltotta át euróra, átutalva az eurót a németországi cégnek. A tényleges folyósítás euró pénznemben, az euró folyószámlára történt, hiszen eurót kellett átutalni. Az aláírt szerződés jelölte meg finanszírozási devizanemként a svájci frankot. Az alperesnek rendelkeznie kellett a svájci frankhoz szükséges fedezettel. Mivel a felperes jogelődje svájci frank alapú finanszírozást kért, először az alperesnek a svájci frankot kellett felvennie, mert így kellett nyilvántartani a hitelt, aztán azt euróra kellett átváltani.

A. Sz. tanúvallomása alapján megállapította, hogy a devizaalapú szerződéshez kapcsolt devizakockázatokról a tájékoztatás megtörtént.

A szerződés nem ütközött a jóerkölcsbe. A szerződés nem sértette a szerződéskötéskor irányadó és kialakult erkölcsi normákat. A felek akaratával egyezően jött létre a szerződéses kötelelem, amely társadalmilag nem volt elítélendő, és utóbb sem vált azzá. A szerződéses jogok és kötelezettségek meghatározása nem szolgált a törvény által tiltott cél elérését. A felek szerződésével elérni kívánt cél, a vállalt kötelezettségek jellege, a pénzügyi szolgáltatás és az ellenszolgáltatás meghatározása, a szerződés tárgya az általánosan elfogadott erkölcsi normákat nyilvánvalóan nem sértette. A szerződés nem azt a célt szolgált, hogy a két fél viszonyában az alperes a valódi követelését meghaladó vagyoni előnyhöz jusson.

A fogyasztóinak nem minősülő szerződés tisztességtelennek állított kikötését a felperes jogelődje határidőben nem támadta meg, az érvénytelenség ennek alapján sem volt megállapítható.

Így felperes a teljesített pénzbeli szolgáltatás visszakövetelésére nem jogosult.

[6] Az ítélet ellen a felperes fellebbezett. Fellebbezésében az ítélet megváltoztatását, közbenső ítélettel a szerződések semmisségének kimondását és annak jogkövetkezményei körében az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását kérte.

Fellebbezésében kifejtette, hogy a keresetét megalapozó jogi érvelését az elsőfokú bíróság nem bírálta el, az ítélet indokolása nem konzisztens a kifejtett érveivel. A tisztességtelen szerződési feltételt nem kívánta megtámadni, hanem annak jóerkölcsbe ütközés folytán fennálló semmisségre hivatkozott. Az elsőfokú bíróság nem bírálta el azon érvelését, amely szerint az indexálási mechanizmus gyakorlata sérti a jóerkölcsöt. Az alperes valódi pénzváltási szolgáltatást nem végzett, a perben nem tette vitássá, hogy a vételi és eladási árfolyam alkalmazása fiktív magatartás volt. Az elsőfokú bíróság az általa hivatkozott alkotmánybírósági határozatok, a 6/2013. PJE határozat és a 2/2014. PJE határozat 3. pontjához fűzött indokolás érvrendszerét nem is érintette. Ismételten kifejtette, hogy a szolgáltatás hiányában az ellenérték kikötése erkölcsös nem lehet.

A perben hivatkozott a gazdálkodó szervezetek közötti tisztességtelen piaci magatartás tilalmára, amelyet az elsőfokú bíróság nem vett figyelembe. A tisztességtelen piaci

magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tptv.) nem csak a fogyasztók számára nyújt jogvédelmet, hanem a versenyt korlátozó és egyéb módon tisztességtelenül eljáró piaci szereplők magatartását is tilalmazza. A Tptv. 2. §-ában és 21. §-ában foglalt tilalom az általa hivatkozott alkotmánybírósági gyakorlatban is megjelenik.

[7] Az alperes ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Előadta, hogy az ítélet érdemben helyes, az elsőfokú bíróság a hatályos jogszabályok alapján, a tényállás teljes körű feltárása és a bizonyítékok helyes mérlegelése alapján döntött.

[8] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a perindításkor hatályban volt, ezért a jelen ügyben még alkalmazandó a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján, tárgyaláson kívül bírálta el.

[9] Az elsőfokú bíróság nem követett el olyan lényeges eljárási szabálysértést, amely folytán a Pp. 252. § (2) bekezdésében foglalt hatályon kívül helyezési ok állna fenn – az 1/2014. (VI.30.) PK vélemény 1. pontjában foglaltakra is tekintettel –, a Fővárosi Ítéltábla ezért az elsőfokú ítéletet a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján, a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretei között bírálta felül.

Az elsőfokú bíróság ítélete – a felperes állításával szemben – a Pp. 213. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a perben érvényesített kereseti kérelemre kiterjedt, vizsgálta a jóerkölcsbe ütközés folytán fennálló semmisségre alapított követelés megalapozottságát is; az elsőfokú bíróság e tekintetben a Pp. 221. §-ában írt indokolási kötelezettségének eleget tett.

[10] A Fővárosi Ítéltábla az ítéletet a fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem korlátai között elbírálva nem érintette a lízingszerződés létre nem jöttére és szerződéskötéskor hatályban volt, ezért a jelen perben még irányadó a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 210. § (2) bekezdésében foglalt kötelező kellékek hiánya miatti semmisségre alapított hivatkozásokat.

Mivel a kereset a 2007. október 9-én kötött lízingszerződés létre nem jöttére, másodlagosan semmisségére alapítottan tartalmazott marasztalás iránti kérelmet, a fellebbezésben írt a „szerződések”, azaz az adásvételi szerződések érvénytelenségének deklarálására is irányuló kérelem a Pp. 247. § (1) bekezdése és a Pp. 235. § (1) bekezdése értelmében nem megengedett, a Fővárosi Ítéltábla ennek elbírálását mellőzte.

Emellett a felperesnek a tisztességtelen piaci magatartásra való hivatkozása a Pp. 247. § (1) bekezdése és a Pp. 235. § (1) bekezdésében foglaltak szerint ugyancsak kizárt, figyelemmel arra, hogy az elsőfokú eljárás során a felperes a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló Tptv. tilalma folytán fennálló jogellenességére nem, hanem csupán a Tptv. 2. §-át és 21. § a) pontját is értelmező 34/2014 (XI.14.) AB határozatra hivatkozott.

[11] A fentiek szerint elbírálandó fellebbezés az alábbiak szerint megalapozatlan.

[12] Az elsőfokú bíróság a tényállást a szükséges mértékben feltárva érdemben helytálló döntést hozott. A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság a jóerkölcsbe ütközés hiánya körében kifejtett indokolásával lényegében egyetértett, az indokolást a fellebbezésben foglaltakra is tekintettel az alábbiakkal egészíti ki.

[13] Az egyedi lízingszerződés és az Üzletszabályzat együttes rendelkezései folytán a deviza alapú lízingkonstrukcióban a devizaárfolyam változásából eredő kockázat viselése a felperes jogelődjét terhelte.

Az árfolyamkockázatból eredő többlet fizetési kötelezettség számításának módja, az árfolyamkockázat viselésének mibenléte, mechanizmusa – az elsőfokú bíróság helytálló megállapítása szerint – a szerződő felek akaratának megfelelő egyedi lízingszerződésben, valamint az elfogadott és ezért a szerződés részét képező Üzletszabályzatban volt részletesen szabályozott.

[14] A felperes egyik hivatkozása az volt, hogy a deviza alapúságot meghatározó szerződéses felételek nem világosak, nem érthetők, azokból a szerződéses kockázatok nem felmérhetők; az ebből eredő tisztességtelenség olyan mértékű, amely a jóerkölcsbe ütközést eredményez.

[15] A szerződéskötéskötéskor hatályban volt, ezért a jelen perben még alkalmazandó a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 200. § (2) bekezdése értelmében semmis a szerződés akkor is, ha nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközik.

[16] Az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdése értelmében a rendes bíróságokra kötelező érvényű 6/2013. PJE határozat szerint a deviza alapú hitel-, kölcsön- és pénzügyi lízingszerződések (a továbbiakban: deviza alapú kölcsönszerződések) devizaszerződések.

A PJE határozat III.1. pont harmadik bekezdése szerint a deviza alapú hitel-, kölcsön- és pénzügyi lízingszerződések lehetnek fogyasztóval kötött szerződések, de fogyasztónak nem minősülő jogalanyokkal is kötöttek pénzügyi intézmények deviza alapú szerződéseket. A továbbiakban eltérő megfogalmazás hiányában a deviza alapú kölcsönszerződés fogalma kiterjed a deviza alapú hitel- és pénzügyi lízingszerződésekre is.

[17] A fentiek szerint a jelen lízingszerződésre nézve is irányadó 6/2013. PJE határozat 2. pontja értelmében a deviza alapú kölcsönszerződés mint szerződéstípus önmagában amiatt, hogy a kedvezőbb kamatmérték ellenében az árfolyamkockázat az adósnál jelentkezik, nem ütközik jogszabályba, nem ütközik nyilvánvalóan a jóerkölcsbe.

A III/2. pont b) pontban ehhez írt indokolás értelmében a deviza alapú kölcsönszerződés konstrukciója nem ütközik nyilvánvalóan a jóerkölcsbe. Annak megítélését, hogy egy szerződés mikor tekinthető nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközőnek, a jogalkotó a bíróságokra bízta. A bírói gyakorlat szerint jóerkölcsbe ütközik az a szerződés, amelyet ugyan a jog nem

tilt, de az azzal elérni kívánt cél, a vállalt kötelezettség jellege vagy azért ellenszolgáltatás felajánlása, illetve a szerződés tárgya, az általánosan elfogadott erkölcsi normákat, szokásokat nyilvánvalóan sérti, ezért azt az általános társadalmi megítélés egyértelműen tisztességtelennek minősíti (BH2000. 260). A jóerkölcs olyan absztrakt fogalom, amely a társadalom általános értékítéletét, általános erkölcsi felfogását fejezi ki.

A deviza alapú kölcsönszerződések konstrukciójából származó árfolyam kockázatot az adós szempontjából kiegyenlíthette az az előny, amely az alacsonyabb kamatban és törlesztőrészletben mutatkozott, tehát mindkét fél realizálhatott számára fontos előnyöket, az aktuális gazdasági, üzleti érdekeinek megfelelően. Így tehát az adóst terhelő árfolyamkockázat nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközőnek nem tekinthető. A deviza alapú kölcsönszerződések megkötésekor ezeket a szerződéseket a társadalom nem ítélte el (BH2012/7/G4.). A szerződéskötést követően bekövetkezett, a fogyasztóra hátrányos változások pedig nem eredményezhetik a szerződés jóerkölcsbe ütközés miatti érvénytelenségét.

[18] A felperes jogelődje a szerződést nem fogyasztóként, hanem a gazdasági élet szereplőjeként kötötte. Az ügyletkötés során vezető tisztségviselője képviselte, akivel szemben a szerződéskötésnél tanúsítandó kellő körültekintés, gondosság elvárhatóságának fokozottabb mércéje érvényesül a fogyasztóhoz képest, másfelől a részére nyújtott tájékoztatásnál sem követelhetők meg a fogyasztói szerződésekre irányadó kritériumok.

[19] A szerződés részévé váló általános szerződési feltételként szabályozott szerződéses jogok és kötelezettségek egyensúlya sérelméhez a Ptk. 209/A. § (1) bekezdése kifejezetten a tisztességtelenység következményét és a megtámadás lehetőségét fűzi. A Ptk. 201. § (2) bekezdése úgyszintén csupán megtámadhatóvá teszi azt a szerződést, amelynek megkötése időpontjában a szolgáltatás és ellenszolgáltatás között anélkül, hogy az egyik felet az ajándékozás szándéka vezetné, feltűnően nagy az értékkülönbség.

Így a felperes által állított okból a jóerkölcsbe ütközés miatti semmisségre való hivatkozás nem lehet alapos.

[20] A felperes hivatkozott az indexálási gyakorlatot meghatározó szerződéses rendelkezések folytán fennálló jóerkölcsbe ütközésre is.

[21] A szerződés jóerkölcsbe ütközése nem állapítható meg, mert a tényleges pénzváltással valóban nem járó, csupán a tartozás kiszámításának módját meghatározó szerződéses kikötések a szerződés aláírása idején a társadalom rosszallását, negatív értékítéletét nem váltották ki.

[22] Az e tekintetben is irányadó 6/2013. PJE határozat úgyszintén megállapította, hogy az átszámítás nem jelent pénzváltást, csupán a folyósított összegnek, illetve a törlesztett összegeknek a teljesítéskori árfolyam alapján történő kiszámítását (III.1. hatodik bekezdés). Ugyanakkor az ilyen kikötés jóerkölcsbe ütközését erre tekintettel sem találta megállapíthatónak.

[23] A 2/2014. PJE határozat 3. pontja a fogyasztói szerződésekre irányadó jelleggel kimondta, hogy a folyósításkor a pénzügyi intézmény által meghatározott vételi, a törlesztésekkor pedig az eladási árfolyamok (különnemű árfolyamok) alkalmazása tisztességtelen, mert ezekkel szemben nem áll a fogyasztónak közvetlenül nyújtott szolgáltatás, így az számára indokolatlan költséget jelent. E rendelkezések azért is tisztességtelenek, mert alkalmazásuk gazdasági indoka a fogyasztó számára nem világos, nem érthető, nem átlátható. A deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződésekben szereplő vételi és eladási árfolyamok, mint átszámítási árfolyamok helyett a Magyar Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyama válik a szerződés részévé a Ptk. 231. § (2) bekezdésében meghatározott diszpozitív törvényi rendelkezésre tekintettel, mindaddig, amíg kógens törvényi rendelkezés nem lépett azok helyébe.

[24] A 2014. évi XXXVIII. törvény (DH1 törvény) 3. § (1) bekezdése a fogyasztói kölcsönszerződésben – az egyedileg megtárgyalt szerződési feltétel kivételével – semmisnek minősítette azt a kikötést, amely szerint a pénzügyi intézmény a kölcsön-, illetve a lízingtárgy megvásárlásához nyújtott finanszírozási összeg folyósítására a vételi, a tartozás törlesztésére pedig az eladási vagy egyébként a folyósításkor meghatározott árfolyamtól eltérő típusú árfolyam alkalmazását rendeli.

E jogszabályi rendelkezés a hatálybalépése előtt megkötött fogyasztói kölcsönszerződések tartalmát az árfolyamrés tekintetében megváltoztatta, melynek jogalakító hatásaként a felek közti kötelelem a jogszabály erejénél fogva módosult. Mivel a jogalkotó az árfolyamrés kikötése esetén alkalmazandó jogkövetkezményeket a bírói út mellőzésével jogszabályban rendezte, és rendelkezett a semmis kikötés alapján teljesített fizetések elszámolásáról is, az árfolyamrés semmisségére alapítva bíróság előtt, peres eljárásban a fogyasztói kölcsönszerződés kötelezettje jogot nem érvényesíthet (BDT2016. 3540).

[25] A jelen perbeli – nem fogyasztói – szerződésre nézve a különmemű árfolyamok alkalmazása miatti semmiséget a jogalkotó nem nyilvánította ki, így erre alapozva a felperes igényérvényesítése nem kizárt, azonban a fenti PJE határozatok iránymutatására tekintettel csakis a kikötés tisztességtelenségének, nem pedig a jóerkölcsbe ütközésének megállapítása jöhetne szóba.

A szerződéses kikötés jóerkölcsbe ütközése nyilvánvalóan nem állapítható meg, ugyanis a jóval szigorúbb megítélés alá eső fogyasztói szerződések esetében is a joggyakorlat, valamint a jogalkotó az ebből eredő indokolatlan költség adósra terheléséhez a tisztességtelenség, nem pedig a jóerkölcsbe ütközés következményét fűzi.

Ugyanakkor a tisztességtelenség indoka a 2/2014. PJE határozat 3. pontja értelmében nem csupán az ellenszolgáltatás nélküli költség, hanem a kikötés alkalmazása indokának fogyasztó általi átláthatatlansága is, amely utóbbi indok a nem fogyasztó felperes esetében nem állhat fenn.

[26] A fentiekre tekintettel a jelen szerződéses konstrukcióban a különmemű árfolyamok alkalmazásának jóerkölcsbe ütközése nem állapítható meg a felperes által hivatkozott alkotmánybírósági határozatok tartalmára figyelemmel sem.

[27] Mivel a szerződés a jóerkölcsbe ütközés hiányában nem semmis, a közbenső ítélet meghozatalának Pp. 213. § (3) bekezdésében írt feltételei nem állnak fenn, az elsőfokú bíróság megalapozottan határozott a kereset elutasításáról.

[28] A Fővárosi Ítéltábla ezért az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét – a fentiek szerint kiegészített indokolással – a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[29] A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az eredménytelenül fellebbező felperest kötelezte az alperes másodfokú eljárásban felmerült költségeinek megtérítésére. Az alperes perköltségét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja, (5) és (6) bekezdése alapján állapította meg, figyelemmel az általa szerkesztett beadvány terjedelmére, valamint a másodfokú eljárásban ténylegesen felmerült és szükséges költségeire.

Az illetékfeljegyzési joggal rendelkező felperes az állam által előlegezett 2.500.000 forint fellebbezési illeték megfizetésére köteles a Pp. 78. § (1) bekezdése és a perindításkor hatályban volt, ezért alkalmazandó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.

Budapest, 2021. március 3.

dr. Rutkai Éva s.k.

a tanács elnöke

dr. Kolozs Balázs s.k.

dr. Molnár József s.k.

előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül: